

Державне підприємство «Конструкторське бюро «Південне»
ім. М.К. Янгеля»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. Генерального директора
ДП «КБ «Південне»

Михайло БОНДАР

« 7 » 102 2023 р.

ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

для аспірантів

Рівень вищої освіти Третій (освітньо-науковий)

(назва рівня вищої освіти)

Ступінь вищої освіти доктор філософії

(назва ступеня вищої освіти)

Галузь знань 13 Механічна інженерія

(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність 134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка

Програму практики розглянуто і
затверджено на засіданні Науково-
технічної ради ДП «КБ «Південне»

Протокол від 27.03.2023 № 1/2023

Дніпро

2023

Учений секретар -
начальник науково-освітнього центру

Лариса ПОТАПОВИЧ

Розробник програми
головний науковий співробітник
науково-освітнього центру
ДП «КБ «Південне»

Василь ЗЄВАКО

Гарант освітньо-наукової програми

Віктор ХОРОШИЛОВ

Завідувач аспірантури

Ніна ЗИКОВА

ВСТУП

Педагогічна практика (далі – ПП) є практичною складовою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів). Програму ПП розроблено згідно з вимогами до підготовки здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії, визначеними чинним законодавством України.

Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та індивідуальний навчальний план роботи аспірантів містить обов'язкову практичну складову «Педагогічна практика» обсягом 1 кредит ЄКТС (30 годин).

Педагогічна практика спрямована на набуття аспірантами компетентностей щодо оволодіння методологією педагогічної діяльності; поглиблення отриманих раніше теоретичних знань і практичних навичок професійної діяльності; організації та здійснення освітнього процесу; інтеграції результатів науково-дослідної діяльності в освітній процес; розвитку навичок самоосвіти та самовдосконалення.

ПП покликана забезпечити функцію сполучної ланки між теоретичними знаннями, здобутими в процесі засвоєння освітньої та наукової складових підготовки аспірантів, і практичною діяльністю щодо впровадження здобутих знань і наукових здобутків в освітній процес. Програма ПП пов'язана з можливістю подальшої викладацької діяльності у закладах вищої освіти та необхідністю підготовки власних науково-педагогічних працівників.

1. Зміст практики

Зміст педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії складається з трьох етапів: підготовчого, основного та звітнього. Для кожного етапу керівник практики має сформулювати конкретні завдання, що вносять до індивідуального плану ПП аспіранта (див. додаток А).

На першому (підготовчому) етапі педагогічної практики передбачено знайомство з місцем проходження практики, організаційні збори, інструктаж. На підготовчому етапі ПП відбувається:

- спільна робота аспіранта-практиканта з керівником практики;
- ознайомлення з матеріально-технічною базою місця проходження практики;
- ознайомлення з інноваційними освітніми технологіями і їхнє впровадження в навчальний процес.

Основний етап педагогічної практики передбачає здійснення безпосередньої педагогічної діяльності, самостійне проведення лекцій, лабораторних або семінарських занять та ін. На основному етапі ПП проходить апробація навчально-методичних розробок аспіранта в навчальному процесі у формі проведення навчальних занять з використанням навчально-методичної розробки аспіранта-практиканта.

Завершальним етапом є оформлення результатів, що отримав аспірант за весь період педагогічної практики, у вигляді звіту (форма звіту в додатку Б) та матеріалів, що підтверджують зазначені у звіті показники.

Найменування показників	Характеристика практики
Вид практики	педагогічна
Мова викладання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	1 / 30
Рік навчання	2
Семестр	4
Тривалість (у тижнях)	4
Форма семестрового контролю	залік

2. База практики

Базою для проходження практики є науково-освітній центр ДП «КБ «Південне».

3. Мета та завдання практики

Мета: набуття навичок та досвіду навчальної та науково-методичної діяльності, формування та розвиток професійних компетентностей щодо здійснення науково-педагогічної діяльності, а також поглиблення теоретичних знань та практичних навичок зі спеціальності, досвіду самостійної наукової роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових і інформаційних джерел та готовності до викладання, набутих під час проходження освітньо-наукової програми, необхідних для майбутньої самостійної науково-дослідної та науково-педагогічної діяльності.

Завдання:

1) формування в аспірантів загальної компетентності щодо здійснення освітнього процесу, навчання, розвитку і підготовки до професійної діяльності;

2) сприяння вдосконаленню універсальних якостей дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосуванню сучасних інформаційних технологій у науково-педагогічній діяльності, пошуку та критичному аналізу інформації;

3) формування компетентностей щодо професійного виконання педагогічної діяльності, здійснення освітнього процесу, навчання;

4) вміння розробляти різні види навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни;

5) планування навчальної, методичної та організаційної роботи, розроблення курсів лекцій, семінарських занять, проведення презентації;

6) формування здатності до апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження в педагогічну практику;

7) створення умов для формування здатності до впровадження інновацій у професійну діяльність.

4. Результати проходження практики

У результаті успішного проходження педагогічної практики аспіранти повинні досягти таких результатів:

- ПРН1 – уміти шукати інформацію в спеціалізованій літературі, використовуючи різноманітні ресурси: журнали, бази даних;
- ПРН6 – уміти використовувати здобуті під час наукових досліджень навички, необхідні для ефективної наукової та викладацької діяльності;
- ПРН7 – уміти використовувати набуті навички для організації діяльності та спілкування з керівництвом та колегами;
- ПРН11 – уміти демонструвати розуміння сучасних методів ведення науково-педагогічної роботи, інформаційних технологій, що застосовують у педагогічній практиці;
- ПРН24 – уміти оформлювати обов'язкову документацію (індивідуальний план роботи викладача, навчальний план, робочу програму, журнали, писати звіти тощо).

5. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності аспірантів	Розподіл годин між видами робіт
1. Установча зустріч із керівником ПП та роз'яснення завдань ПП: загальні настанови, ознайомлення з формами робочих і звітних документів, обговорення та затвердження тем навчальних занять, які проводитимуть аспіранти за індивідуальним планом ПП, і застосування навчально-методичних розробок	2
2. Ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням навчальної дисципліни	5
3. Підготовка та проведення лекцій або виконання іншого виду аудиторного та позааудиторного навчального навантаження	16
4. Підготовка та подання до аспірантури Щоденника практики зі звітом аспіранта. Підбиття підсумків педагогічної практики	5
5. Захист результатів ПП на засіданні науково-методичної ради науково-освітнього центру після закінчення практики	2
Усього	30

6. Особливості організації і проведення практики

Педагогічна практика є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та являє собою вид практичної діяльності аспіранта. Аспірант проходить практику на базі науково-освітнього центру ДП «КБ «Південне». Направлення на практику, її строки та керівника педагогічної практики визначають наказом Генерального директора.

Педагогічна практика являє собою вид практичної діяльності аспіранта зі здійснення навчального процесу, включаючи викладання навчальних дисциплін, науково-методичну роботу, здобуття вмінь і навичок практичної викладацької діяльності, спрямована на систематизацію, закріплення та вдосконалення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін за освітньо-науковою програмою; використання сучасних інформаційних технологій; реалізацію умінь оформляти здобуті результати у вигляді звітів, публікацій, доповідей, лекцій, презентацій; удосконалення навичок самоосвіти і самовдосконалення тощо.

7. Обов'язки аспірантів під час практики

Під час проходження практики аспірант зобов'язаний:

- прибути своєчасно на установчі збори;
- ознайомитись під особистий підпис із цією Програмою практики та наказом ГД про проведення практики;
- одержати від керівника практики план роботи на весь період практики, консультації щодо заповнення та оформлення необхідних звітних документів;
- відвідувати лекції, практичні заняття, що проводять у науково-освітньому центрі підприємства;
- виконати в повному обсязі всі завдання, передбачені планом практики;
- оформити своєчасно звітну документацію;
- захистити результати педагогічної практики на засіданні науково-методичної ради науково-освітнього центру.

8. Обов'язки керівника практики

Керівник зобов'язаний:

- ознайомити аспіранта з Програмою педагогічної практики, його метою, завданнями на період практики, критеріями оцінювання результатів, вимогами до звіту, що готує аспірант під час практики;
- виховувати в аспіранта поглиблений інтерес до професії сучасного викладача, мотивувати та формувати потреби у фаховій та науково-педагогічній самоосвіті;
- надавати аспіранту методичну допомогу під час виконання завдань практики;
- підготувати відгук про проходження практики;
- оцінити результати проходження практики згідно зі шкалою оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
75-81	C	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
64-74	D	Добре – у цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
60-63	T	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
35-59	FX	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що потребує повторного проходження

9. Контроль навчальних досягнень аспіранта

9.1. Система оцінювання педагогічної практики аспірантів

Вид діяльності аспіранта	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
		За одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1 Ознайомлення з програмою практики, формами робочих і звітних документів, обговорення та затвердження тем навчальних занять	Підписаний індивідуальний план практики	10	1	10
2 Ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням навчальної дисципліни	Список літератури, з якою ознайомився	20	1	20
3 Відвідування лекцій, практичних занять, що проводять у науково-освітньому центрі підприємства	Щоденник практики	20	1	20
4 Проведення лекцій або виконання іншого виду аудиторного та позааудиторного навчального навантаження	Щоденник практики	30	1	30
5 Підготовка та подання до аспірантури Щоденника практики зі звітом	Щоденник практики	20	1	20
6 Захист результатів ПП на засіданні науково-методичної ради науково-освітнього центру після закінчення практики	Звіт	10	1	10
		Разом		100
Розрахунок коефіцієнта: $100:100=1$				

9.2. Перелік звітної документації

Індивідуальний план проходження ПП (додаток А)

Індивідуальний план проходження ПП має скласти керівник на весь період практики. Практиканту має бути надано консультації щодо його заповнення.

Звіт про проходження педагогічної практики здобувача наукового ступеня доктора філософії (додаток Б)

Вимоги:

Оптимальний обсяг звіту аспіранта про проходження ПП, за винятком додатків до звіту, має становити 5–10 сторінок. Додатками до звіту про проходження ПП можуть бути такі матеріали:

- навчально-методичні розробки до навчальних занять;
- методичний аналіз одного з занять, що провів інший аспірант або викладач.

У звіті відображають усі види діяльності аспіранта під час ПП, у тому числі відзначають теми проведених занять із зазначенням обсягу годин.

Оформлений відповідно до вимог цієї Програми звіт про проходження ПП (разом з індивідуальним планом ПП та електронними версіями навчально-методичних матеріалів, що розробив аспірант за дисципліною, у межах якої проходила ПП, тощо) аспірант подає на рецензування керівнику. Враховуючи активність аспіранта під час ПП та за результатами перевірки матеріалів, які надав аспірант, керівник практики вносить до Звіту про проходження ПП свою оцінку, зауваження та пропозиції щодо кожного з завдань (робіт), що виконав аспірант під час ПП. Крім того, керівник практики має внести до Звіту про проходження ПП аспіранта свій загальний відгук щодо фактичного рівня виконання аспірантом ПП та зазначити рекомендовану ним оцінку результатів ПП аспіранта.

Звіт про проходження ПП, який заповнили аспірант і керівник практики, подають на розгляд науково-методичної ради науково-освітнього центру.

Щоденник практики (додаток В).

Вимоги:

Щоденник повинен містити перелік основних видів діяльності, що виконав аспірант під час практики, із зазначенням форм, у яких було втілено їхні результати, та кількості балів, які надав аспіранту керівник практики за виконання кожного з видів діяльності. До щоденника має бути додано плани проведених аудиторних занять, копії матеріалів науково-педагогічної роботи аспіранта, виконаної під час практики (статей, доповідей, презентацій тощо).

Щоденник підписує і затверджує керівник практики, і його подають у термін, установлений аспірантурою.

9.3. Система контролю та критерії оцінювання

Контроль за виконанням аспірантом завдань практики здійснює керівник у формі безпосереднього спостереження за його діяльністю, аналізу результатів наукової діяльності (статей, доповідей, презентацій тощо), що провадив аспірант під час практики, співбесід з аспірантом.

Підсумки практики підбивають на засіданні науково-методичної ради науково-освітнього центру, яке передує даті закінчення педагогічної практики.

Критеріями оцінювання є:

1. Успішність виконання аспірантом індивідуальних завдань практики.
2. Дотримання аспірантом етичних правил, правил внутрішнього розпорядку наукової установи.
3. Власна активність, ініціативність аспіранта в процесі виконання завдань практики.
4. Повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики.
5. Коректність і практична цінність поданих матеріалів.

Оцінка процесу проходження практики аспіранта керівником є рекомендаційною. Підсумкову оцінку надає науково-методична рада науково-освітнього центру на основі виступу аспіранта та поданих звітних матеріалів, які засвідчив керівник практики.

10. Рекомендована література

Під час проходження педагогічної практики аспірант повинен використовувати документацію навчально-методичного забезпечення дисциплін.

Для підготовки до проведення занять доцільно використати таку літературу:

- Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. – К. : “Академвидав”, 2006.– 352 с. (Альма-матер).
- Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К. : Вища школа, 2005. – 240 с.
- Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи : навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. – К. : ТОВ “Філ-студія”, 2006. – 320 с.
- Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: Практикум. – К. :Каравела, 2008. – 336 с. (Гриф МОН України, лист 1.4/18-г-914 від 13.06.2007р.).
- Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В.Семенова та ін.; за ред. З. Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2005.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження педагогічної практики
здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії

_____ (ПІБ аспіранта)

у період з «___» _____ 2023 року по «___» _____ 2023 року

№ п/п	Заплановані заходи	Термін виконання	Відмітка про виконання	Примітка
1	Організаційні заходи:			
2	Практичні заходи:			
3	Звітні заходи:			

Аспірант _____

підпис

_____ прізвище та ініціали

ПОГОДЖЕНО

Керівник практики _____

підпис

_____ прізвище та ініціали

ЗВІТ

про проходження педагогічної практики
здобувача наукового ступеня доктора філософії

Аспірант _____
(ПІБ аспіранта)

Спеціальність 134 авіаційна та ракетно-космічна техніка

Місце проходження практики науково-освітній центр ДП «КБ «Південне»

Керівник _____
(ПІБ керівника, науковий ступінь, учене звання)

ВИСНОВОК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

Оцінка: за національною шкалою _____ кількість балів
_____ за шкалою ECTS

Підпис керівника практики _____

(посада, керівника, науковий ступінь, учене звання)

Дата

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(про проходження педагогічної практики)

Аспіранта _____
(ПІБ аспіранта)

Керівник _____
(ПІБ керівника, науковий ступінь, учене звання)

Спеціальність 134 авіаційна та ракетно-космічна техніка

Період проходження практики

Загальний обсяг годин: 30 год

Дніпро

2023

Схема щоденника

За період практики було здійснено:

Дата і час	Зміст роботи	Звітність про виконану роботу	Відмітка про виконання

У щоденник практики заносять усі заходи, пов'язані з проходженням практики, інші види робіт (робота в бібліотеці, консультації з науковим керівником і т.п.).

Відгук та оцінка роботи аспіранта на практиці (заповнює керівник практики)

Підпис керівника практики _____

(посада, керівника, науковий ступінь, учене звання)

Дата

Аспірант _____
(підпис)

Керівник _____
(підпис)

Звіт затверджено на засіданні науково-методичної ради науково-освітнього центру (Протокол № від _____).